

КНСБ
СОФИЯ, ПЛ. "МАКЕДОНИЯ" № 1
Изх. № 02-01-10
Дата: 12.04.2016г.

ДО
Д-Р ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО ТРУДА,
СОЦИАЛНАТА И ДЕМОГРАФСКАТА
ПОЛИТИКА
43-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

На ваш изх.№ КТСП-653-08-18 / 07.04.2016г.

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: Решение № 240 от 06.04.2016 г. на Министерския съвет за предложение до Народното събрание за вземане на акт от Препоръка № 204 на Международната организация на труда относно прехода от неформална към формална икономика, приета на 104-та сесия на Международната конференция на труда на 12 юни 2015 г. в Женева

УВАЖАЕМИ Д-Р АДЕМОВ,

КНСБ вече изрази подкрепа по отношение вземане на акт от Препоръка № 204 на Международната организация на труда относно прехода от неформална към формална икономика, приета на 104-та сесия на Международната конференция на труда на 12 юни 2015 г. в Женева. Това стана по повод готвения проект на решение на МС по този въпрос (писмо до вицепремиера г-н Ивайло Калфин, изх.№ 04-03-8/05.02.2016 г.).

Конфедерацията подкрепи и Решение № 240 на Министерския съвет от 06.04.2016 г. за предложение до Народното събрание за вземане на акт от Препоръка № 204 на Международната организация на труда относно прехода от неформална към формална икономика.

Заявяваме безрезервна подкрепа и към евентуалния акт на НС.

Аргументите ни за това са следните:

Неформалната икономика е глобално предизвикателство със сериозни последствия за икономиките на страните, обществото и участниците в нея.

България е на едно от челните места в ЕС по дял на сивата икономика. В своя доклад относно изпълнението на Конвергентната програма и Националната програма за реформи, Европейската комисия предупреди, че България губи около 25 милиарда лева в резултат на компании, опериращи в недеklarирана икономика и отпрати препоръка за намаляване на дела ѝ.

Неформалната икономика деформира пазарните отношения и омаловажава развитието на човешкия капитал, води до социален дъмпинг, нелоялна конкуренция, неспазване на основни трудови и социални права и бизнес стандарти и нанася сериозни загуби на публичните финанси. Тя ерозира демокрацията и правовия ред и има негативно влияние върху формалната икономика. Затова на преден план излиза необходимостта от преход към формална икономика, за да не се потиска потенциала, иновацията и предприемаческата инициатива на тези, които са във формалния сектор, а от друга, страна, за да не се загубят работните места, които вече са създадени.

Неформалната икономика продължава да бъде сериозен проблем за организациите на работодателите и за синдикатите в България, в частност за КНСБ, особено по отношение на рисковете, които тя крие както за предприятията, така и за работниците и за обществото. КНСБ е загрижена, по-специално от дефицитите на достоен труд в неформална икономика и сериозните трудности по отношение защитата на правата на работещите в нея, включително правата им на организиране, колективно договаряне, на социална защита и безопасни и здравословни условия на труд. Социалните партньори имат общи интереси, споделена отговорност и съвместен ангажимент за намиране на начини за ускоряване на формализирането на неформалната икономика. Въпреки различните си интереси и мотивация, ние осъзнаваме, че е налице необходимост от общо разбиране на явленията и общи действия, за да се постигнат резултати. Водени от това, през последните години увеличихме съвместните си усилия за ограничаване и предотвратяване на неформалната икономика чрез различни инициативи и съвместни проекти.

В тази връзка Препоръка № 204 на МОТ за трансформиране на неформалната икономика в официална има важно значение в контекста на разбирането на неформалната икономика като глобален проблем и определянето на възможните насоки за действия на правителствата и социалните партньори в специфичния национален контекст на отделните страни.

През последните години бяха предприети редица мерки, насочени към намаляване на разходите за формализация и бяха въведени значителен брой специални политики и мерки за формализиране на неформалната икономика, включително беше приета *Единна национална стратегия за повишаване на събираемостта на приходите, справяне със сенчестата икономика и намаляване на разходите за спазване на законодателството 2015-2017 г.*

Въпреки това, дялът на неформалната икономика, макар че намалява, остава един от най-високите в ЕС. Безспорният, но очевидно краткотраен ефект на част от въвежданите политики и мерки до голяма степен се дължи на липсата на интегриран подход, на ясна взаимозависимост и обвързаност на отделните мерки и политики, на актуализиране и надграждане на отделните политики, както и на липсата на мониторинг и оценка на въздействието им. Доминиращият подход включва санкции, а превантивните мерки и стимулите за работодателите и за работниците, които да ги насърчат да формализират тяхната работа, са недостатъчни, не съществуват и достатъчно мерки и действия за насърчаване на култура на нетърпимост към подобни практики и за формиране на данъчна и осигурителна култура. Предприеманите политики и законодателни мерки не отчитат разнообразието на ситуации и профили в различните сегменти на скритата икономика.

КНСБ отдава особено внимание на насоките, мерките и инструментите, представени в Препоръка №204 на МОТ от юли 2015 г., целящи прехода на неформалната към формалната икономика. В тази връзка Конфедерацията представи своите искания до правителството, съдържащи се в позицията ни до вицепремиера г-н Ивайло Калфин.

Позволяваме си да Ви запознаем с тях:

1. Разработване на последователна и интегрирана рамка от политики за улесняване на прехода от неформална към официална икономика, която:

- насърчава създаването, запазването и устойчивостта на достойни работни места в официалната икономика и предотвратява преминаване на работни места от формалната към неформалната икономика;

- осигурява съгласуваност на макроикономическите политики, политиките за заетост, политиките по доходите, търговските, индустриалните, данъчните, секторните и инфраструктурните политики, политиките за предприятията, насърчаващи инвестициите и създаването на устойчиви предприятия и официални работни места;
- стимулира образователните политики и политиките за социална закрила и други социални политики, в частност насърчава създаването и поддържането на устойчива социално-осигурителна система и предприемането на съгласувани действия за разширяване обхвата и качеството на социалната защита в съответствие с Препоръка № 202 на МОТ от 2012 г.;
- осигурява предприеманите мерки да се отнасят до всички работници и икономически единици в неформалната икономика и насърчава подход, основан на правата и спазването на основните трудови и бизнес стандарти за всички работещи и икономически единици;
 - обръща специално внимание на неформалния труд в предприятия от официалната икономика, както и на проявите на неформален труд в поделенията на глобалните вериги на доставки, опериращи в страната.

2. Осигуряване на ангажираност на правителството за намаляване на бариерите пред прехода към формалната икономика, за подобряване на законодателството, облекчаване на регулациите и изграждане на капацитет на институциите, свързани с контрола и правоприлагането и повишаване на доверието в тях. Необходимо е и преодоляване на дефицита на публично оповестяваната от НСИ, НОИ и НАП статистика (засягаща различни аспекти на скритата икономика), който създава трудности при нейното измерване и мониторинг, формулирането на целите и на съответните политики и проектирането на необходимите мерки за реализирането и оценката им.

3. Засилване на ролята на тристранния диалог и активното и ангажирано участие на социалните партньори в разработването, въвеждането и мониторинга на политиките за улесняване на прехода от неформална към официална икономика.

Във връзка с тези искания, КНСБ призовава за предприемането на спешни мерки в краткосрочен план, свързани с:

- Еднакво прилагане на законите спрямо всички стопански субекти и граждани;
- Координация на дейността на МФ и МТСП, на проверяващите и контролиращите институции, НАП, ГИТ, митниците и др.
- Ограничаване на разплащанията в брой до 5 000 лв.;
- Политики/ мерки за недопускане участие в неформалната икономика на имигранти, както и за българи – емигранти в други страни;
- Даване на широка гласност на сериозни нередности и последствията за работодатели, които наемат работници „на сиво“;
- Въвеждането на ваучери за услуги в домакинствата, които насърчават използването на декларираните работници в съответствие с приетата през 2015 г. *Концепция за предоставяне и използване на ваучери за услуги*;
- Увеличаване и разширяване на тематичните проверки за контрол на трудовото и осигурителното законодателство за надомните и дистанционните работници, наемането и условията на труд на чуждестранни граждани и командировани работници;
- предприемане на специални целеви мерки в отраслите, браншовете, дейностите и регионите с най-високо разпространение на практики на неформална икономика.

**ПЛАМЕН ДИМИТРОВ,
ПРЕЗИДЕНТ НА КНСБ**